

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 22
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 5
Ημερομ. Κατάθεσης: 5/10/2026

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κοινοβουλευτική Ομάδα

ΕΡΩΤΗΣΗ & ΑΚΕ

Αθήνα, 04 Οκτωβρίου 2026

Προς:

Τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κυριάκο Πιερρακάκη

Τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαργαρίτη Σχοινά

Τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, κ. Χρίστο Δήμα

**Τον Υπουργό Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, κ. Ευάγγελο
Τουρνά**

Την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κα Νίκη Κεραμέως

**Θέμα: «Το Οροπέδιο Λασιθίου δεν αντέχει άλλη εγκατάλειψη – Ολοκληρωτική
καταστροφή της αγροτικής παραγωγής μετά από δύο συνεχόμενες χρονιές
ακραίων καιρικών φαινομένων και σωρευτική οικονομική εξάντληση της τοπικής
κοινωνίας».**

Κυρίες και κύριοι Υπουργοί,

Το Οροπέδιο Λασιθίου βρίσκεται για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά αντιμέτωπο με μία
μεγάλης έκτασης φυσική καταστροφή, η οποία αυτή τη φορά απειλεί όχι απλώς το

εισόδημα μιας καλλιεργητικής περιόδου, αλλά την ίδια τη δυνατότητα εκατοντάδων οικογενειών να συνεχίσουν να παράγουν και να ζουν στον τόπο τους.

Η σημερινή κατάσταση, όμως, δεν μπορεί να εξεταστεί αποκομμένη από όσα έχουν προηγηθεί. Δεν πρόκειται για ένα μεμονωμένο και απρόβλεπτο περιστατικό. Πρόκειται για τον τελευταίο κρίκο μιας αλυσίδας αλληπάληλων πληγμάτων που έχουν συσσωρευτεί μέσα σε λιγότερο από δύο χρόνια σε μια ορεινή περιοχή με οικονομία άμεσα εξαρτημένη από την αγροτική παραγωγή, την κτηνοτροφία, τον τουρισμό και τις μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις.

Το 2025 ήταν η πρώτη μεγάλη προειδοποίηση. Και δυστυχώς δεν εισακούστηκε.

Από τα τέλη Απριλίου έως και τις πρώτες ημέρες του Μαΐου του 2025, το Οροπέδιο Λασιθίου επλήγη από πρωτοφανείς για την εποχή βροχοπτώσεις. Η ένταση και η διάρκεια των φαινομένων μετέτρεψαν τον κάμπο σε μια απέραντη λίμνη, προκαλώντας σοβαρότατες και σε πολλές περιπτώσεις ολοκληρωτικές καταστροφές στις πατατοκαλλιέργειες και στα κηπευτικά.

Οι εικόνες εκείνων των ημερών μοιάζουν δυστυχώς πολύ με τις εικόνες που αντικρίζουμε ξανά σήμερα. Πλημμυρισμένα χωράφια, παραγωγές μέσα στο νερό, αδυναμία πρόσβασης στις καλλιέργειες και παραγωγοί που έβλεπαν μέσα σε λίγες ημέρες να χάνεται η δουλειά και το κεφάλαιο μιας ολόκληρης χρονιάς.

Ήδη τότε, οι αναφορές από την περιοχή έκαναν λόγο για ζημιές που σε πολλές περιπτώσεις έφταναν ακόμη και το 100%. Το πρόβλημα δεν περιοριζόταν μόνο στην παραγωγή που είχε ήδη φυτευτεί. Παραγωγοί αδυνατούσαν να συνεχίσουν τη φύτευση, φυτά και σπόροι παρέμεναν στις αποθήκες με κίνδυνο να καταστραφούν, ενώ πατατόσποροι που είχαν ήδη προετοιμαστεί περίμεναν σε κλούβες μέχρι να στεγνώσουν τα χωράφια, χωρίς κανείς να γνωρίζει πότε αυτό θα ήταν δυνατό.

Στις 6 Μαΐου 2025, με την υπ' αριθ. πρωτ. 5143 κοινοβουλευτική μας Ερώτηση προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κρούσαμε εγκαίρως τον κώδωνα του κινδύνου.

Ζητήσαμε συγκεκριμένες απαντήσεις για το πότε θα ολοκληρωνόταν η καταγραφή των ζημιών από τον ΕΛΓΑ και πότε θα καταβάλλονταν οι αποζημιώσεις, για το εάν αυτές θα αντανakλούσαν το πραγματικό κόστος της ζημιάς, αλλά και για τη δυνατότητα

ειδικών μέτρων στήριξης, όπως άτοκα δάνεια, ενίσχυση για επαναφύτευση και επιδότηση των καλλιεργητικών εισροών. Παράλληλα, θέσαμε από τότε το ευρύτερο ζήτημα της ανάγκης αναμόρφωσης του πλαισίου του ΕΛΓΑ, ώστε να ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες που δημιουργεί η κλιματική κρίση και να μη δημιουργεί παραγωγούς δύο ταχυτήτων, άλλους που αποζημιώνονται και άλλους που μένουν εκτός κάλυψης.

Επισημάναμε, επίσης, ένα ζήτημα το οποίο αποκτά σήμερα ακόμη μεγαλύτερη σημασία: το πρόβλημα της αποστράγγισης του κάμπου του Οροπεδίου Λασιθίου ήταν γνωστό ήδη από τότε.

Ο ίδιος ο Διευθυντής του ΕΛΓΑ Κρήτης, περιγράφοντας το μέγεθος του φαινομένου και ερωτηθείς για το πότε θα μπορούσαν να ξεκινήσουν οι εκτιμήσεις, είχε απαντήσει χαρακτηριστικά: «Πώς να γίνουν; Με βάρκα;». Είχε ταυτόχρονα επισημάνει ότι η περιορισμένη παροχέτευση λόγω της λειτουργίας του Φράγματος Αποσελέμη καθυστέρουσε την αποστράγγιση, ιδίως στις περιοχές πλησίον του φράγματος, αλλά και ότι σε αρκετές περιπτώσεις στραγγιστικά κανάλια είχαν καταστραφεί ή αχρηστευθεί, με αποτέλεσμα το νερό να μην μπορεί να απομακρυνθεί από τα χωράφια.

Επομένως, από τον Μάιο του 2025 η Πολιτεία γνώριζε όχι μόνο ότι οι παραγωγοί είχαν υποστεί μεγάλη οικονομική ζημιά, αλλά και ότι υπήρχε ένα συγκεκριμένο, καταγεγραμμένο πρόβλημα στις υποδομές αποστράγγισης του κάμπου.

Και πριν ακόμη προλάβει το Οροπέδιο Λασιθίου να συνέλθει από εκείνη την καταστροφή, ήρθε το δεύτερο χτύπημα.

Στις 31 Μαΐου 2025, μέσα σε λιγότερο από έναν μήνα από τις πλημμύρες της Πρωτομαγιάς, νέα έντονα καιρικά φαινόμενα έπληξαν την περιοχή. Διαδοχικές ισχυρές βροχοπτώσεις και χαλαζόπτωση εκδηλώθηκαν σε δύο κύματα και έπληξαν ξανά καλλιέργειες πατάτας, κηπευτικών και άλλων προϊόντων, μετατρέποντας για ακόμη μία φορά τα χωράφια σε λίμνες.

Η καταστροφή πλέον δεν αφορούσε μόνο την πατάτα. Καταγράφηκαν σοβαρές ζημιές σε κηπευτικά, φράουλες, μήλα και αμπέλια, ενώ οι ίδιοι οι παραγωγοί μιλούσαν πλέον για καταστροφή που έφτανε έως και το 90% της παραγωγής.

Το μέγεθος της οικονομικής απώλειας αποτυπωνόταν με τον πιο χαρακτηριστικό τρόπο στις τότε εκτιμήσεις για την πατάτα, το εμβληματικό προϊόν του Οροπεδίου Λασιθίου.

Σύμφωνα με όσα είχαν μεταφερθεί τότε από τον Δήμαρχο Οροπεδίου Λασιθίου, από μία παραγωγή που σε φυσιολογικές συνθήκες έφτανε περίπου τους 30.000 τόνους, εκτιμάται ότι εκείνη τη χρονιά δεν θα ξεπερνούσε τους 5.000 τόνους.

Δηλαδή, μέσα σε λίγες εβδομάδες, ένας ολόκληρος παραγωγικός κύκλος είχε ουσιαστικά ανατραπεί. Και οι άνθρωποι που καλούνταν να ξεκινήσουν ξανά δεν διέθεταν πλέον ούτε τα εφόδια, ούτε τον σπόρο, ούτε τους οικονομικούς πόρους που απαιτούνταν για νέα φύτευση.

Στις 5 Ιουνίου 2025 επανήλθαμε με δεύτερη κοινοβουλευτική Ερώτηση (υπ' αριθμ. 5922/05.06.2025). Και επανήλθαμε ενώ η πρώτη Ερώτηση της 6ης Μαΐου παρέμενε ακόμη αναπάντητη από το Υπουργείο.

Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία σήμερα.

Διότι η Κυβέρνηση δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι δεν γνώριζε.

Μέσα σε έναν μήνα είχε υπάρξει μία πρώτη καταστροφή, είχε υπάρξει κοινοβουλευτική παρέμβαση, είχαν καταγραφεί συγκεκριμένα προβλήματα και αιτήματα και, πριν ακόμη δοθούν απαντήσεις, το Οροπέδιο Λασιθίου είχε πληγεί ξανά.

Και τότε αναδείχθηκε με ακόμη μεγαλύτερη ένταση ένα δεύτερο πρόβλημα: οι ίδιοι οι μηχανισμοί αποζημίωσης αποδεικνύονταν ανεπαρκείς απέναντι στην πραγματικότητα της καταστροφής.

Στη δεύτερη Ερώτησή μας καταγράψαμε ότι ο ΕΛΓΑ είχε εκδώσει αναγγελία ζημιάς μόνο για τη χαλαζόπτωση, ενώ η καταρρακτώδης βροχή, δηλαδή μία από τις βασικές αιτίες της καταστροφής, δεν είχε ενταχθεί τότε στη διαδικασία αποζημίωσης. Παράλληλα, οι παραγωγοί βρίσκονταν αντιμέτωποι με σειρά περιορισμών του Κανονισμού του ΕΛΓΑ: ζητήματα πιστοποίησης του πατατόσπορου, το όριο ζημιάς του 30%, την ιδιαιτερότητα μιας περιοχής με μία ουσιαστικά ετήσια συγκομιδή και έντονα χαρακτηριστικά μονοκαλλιέργειας, αλλά και το ζήτημα παραγωγών που καλλιεργούν επί χρόνια εκτάσεις με άτυπες συμφωνίες χωρίς επίσημα ενοικιαστήρια.

Με απλά λόγια, υπήρχε ο κίνδυνος άνθρωποι που είχαν χάσει πραγματικά την παραγωγή και το εισόδημά τους να μείνουν χωρίς ουσιαστική αποζημίωση όχι επειδή δεν είχαν υποστεί ζημιά, αλλά επειδή η πραγματική ζωή και ο τρόπος με τον οποίο

λειτουργεί η αγροτική οικονομία του Οροπεδίου Λασιθίου δεν χωρούσαν στις προϋποθέσεις ενός παρωχημένου θεσμικού πλαισίου.

Γι' αυτό και στη δεύτερη κοινοβουλευτική μας παρέμβαση δεν ζητήσαμε απλώς να κινηθεί γρηγορότερα ο ΕΛΓΑ. Ζητήσαμε έκδοση αναγγελίας ζημιάς και για τη βροχόπτωση της 31ης Μαΐου, άμεσα μέτρα στήριξης, συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποζημιώσεων, επανεξέταση του Κανονισμού του ΕΛΓΑ, δυνατότητα κατ' εξαίρεση αποζημίωσης πραγματικών παραγωγών που δεν διέθεταν τα τυπικά δικαιολογητικά, οικονομική ενίσχυση για επαναφύτευση και εισροές, αλλά και ενεργοποίηση ειδικού ταμείου φυσικών καταστροφών ή άλλων διαθέσιμων εθνικών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων.

Και, κυρίως, θέσαμε ένα ερώτημα που σήμερα, μετά τη νέα καταστροφή του 2026, αποκτά σχεδόν δραματική επικαιρότητα:

«Πώς σκοπεύετε να διασφαλίσετε ότι οι παραγωγοί δεν θα ξαναβρεθούν σε παρόμοια κατάσταση τον επόμενο χρόνο, και τι έργα ή ενέργειες θα γίνουν για την αποκατάσταση της αποστράγγισης και των υποδομών;»

Ο «επόμενος χρόνος» ήρθε.

Η φετινή, όμως, καλλιεργητική περίοδος δεν εξελίχθηκε ομαλά. Οι βροχοπτώσεις που σημειώθηκαν στο Οροπέδιο Λασιθίου τον Μάιο του 2026 είχαν ως αποτέλεσμα τα χωράφια να παραμείνουν για σημαντικό χρονικό διάστημα κορεσμένα από νερό, καθυστερώντας αναγκαστικά τις καλλιεργητικές εργασίες. Οι παραγωγοί έπρεπε να περιμένουν να υποχωρήσουν τα νερά και να στεγνώσει το έδαφος, ώστε να μπορέσουν να μπουν ξανά στα χωράφια και να προχωρήσουν στις φυτεύσεις.

Η καθυστέρηση αυτή μετατόπισε αναπόφευκτα ολόκληρο τον φετινό παραγωγικό κύκλο. Φυτεύσεις που υπό φυσιολογικές συνθήκες θα είχαν πραγματοποιηθεί νωρίτερα μεταφέρθηκαν χρονικά προς τα πίσω και, αντίστοιχα, μετατέθηκε και η περίοδος ωρίμανσης και συγκομιδής.

Και το Οροπέδιο Λασιθίου τώρα βρίσκεται ξανά κάτω από το νερό.

Γι' αυτό και η σημερινή καταστροφή δεν επιτρέπει στην Κυβέρνηση να επικαλεστεί ούτε άγνοια ούτε αιφνιδιασμό. Οι προειδοποιήσεις υπήρχαν. Τα προβλήματα είχαν καταγραφεί. Οι αδυναμίες του συστήματος αποζημιώσεων είχαν αναδειχθεί. Το

ζήτημα της αποστράγγισης είχε τεθεί συγκεκριμένα. Και η πιθανότητα να ξαναβρεθούν οι παραγωγοί στην ίδια ακριβώς θέση είχε τεθεί με ευθεία κοινοβουλευτική ερώτηση από τον Ιούνιο του 2025.

Κι όμως, έναν χρόνο μετά, οι ίδιοι άνθρωποι καλούνται να αντιμετωπίσουν ξανά την ίδια εικόνα — αυτή τη φορά σε ακόμη μεγαλύτερη κλίμακα.

Στο Τζερμιάδο καταγράφηκαν, σύμφωνα με τοπικές μετρήσεις, περισσότερα από 420 χιλιοστά βροχής μέσα σε λίγες ημέρες. Άνθρωπος που καταγράφει επί πέντε δεκαετίες τις βροχοπτώσεις στην περιοχή δήλωσε ότι δεν θυμάται αντίστοιχη ποσότητα νερού τα τελευταία 50 χρόνια.

Ο κάμπος του Οροπεδίου Λασιθίου μετατράπηκε σε μια απέραντη λίμνη. Από την είσοδο του Οροπεδίου Λασιθίου και τα πρώτα χωριά, το Λαγού και το Πινακιανό, μέχρι το Τζερμιάδο και τους υπόλοιπους οικισμούς, οι εικόνες αποτυπώνουν έναν τόπο κάτω από το νερό. Πλημμυρισμένες εκτάσεις, προβλήματα σε κατοικίες, καλλιέργειες μέσα σε νερό και λάσπη, κατολισθήσεις και προβλήματα στο οδικό και αγροτικό δίκτυο συνθέτουν μια εικόνα γενικευμένης καταστροφής.

Οι νεότερες εκτιμήσεις κάνουν λόγο για 18.000 στρέμματα καλλιεργειών πατάτας και κηπευτικών που έχουν βρεθεί μέσα στο νερό και τη λάσπη, σε έναν κάμπο περίπου 25.000 στρεμμάτων. Πρόκειται για πατάτες, ντομάτες, πιπεριές, κρεμμύδια, φασόλια, λάχανα, μπρόκολα και άλλες καλλιέργειες που βρίσκονταν σε κρίσιμη φάση της παραγωγής.

Οι πρώτες μαρτυρίες από την περιοχή ανέφεραν ότι περίπου το 70% της πατατοπαραγωγής παρέμενε ακόμη στο έδαφος όταν πλημμύρισε ο κάμπος, ενώ νεότερη εκτίμηση του προέδρου της Κοινότητας Καμινακίου ανεβάζει την καταστροφή της πατατοκαλλιέργειας περίπου στο 80%. Το πραγματικό μέγεθος της απώλειας θα μπορέσει να αποτιμηθεί μόνο όταν υποχωρήσουν τα νερά και καταστεί δυνατή η πρόσβαση στις εκτάσεις.

Οι φόβοι αφορούν ήδη απώλεια 12.000-16.000 τόνων πατάτας με σχεδόν 4.000 στρέμματα καλλιέργειας πατάτας να βρίσκονται κάτω από το νερό, ενώ σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις που μεταφέρονται από την περιοχή, η αξία της παραγωγής που κινδυνεύει να χαθεί από την αγορά υπολογίζεται περίπου στα 13 έως 15 εκατομμύρια ευρώ.

Και τα 13 έως 15 εκατομμύρια ευρώ δεν είναι ένας λογιστικός αριθμός.

Είναι χρήματα που δεν θα μπουν στο εισόδημα των παραγωγών. Δεν θα χρησιμοποιηθούν για την εξόφληση των προμηθευτών. Δεν θα κινηθούν στα καταστήματα και στις επιχειρήσεις του Οροπεδίου Λασιθίου. Δεν θα επιστρέψουν στην τοπική οικονομία.

Πίσω από κάθε πλημμυρισμένο στρέμμα βρίσκεται ένας παραγωγός που έχει ήδη πληρώσει ή χρωστά για σπόρους, λιπάσματα, φυτοπροστατευτικά προϊόντα, καύσιμα, μηχανήματα και εργατικά. Υπάρχουν παραγωγοί που έχουν προμηθευτεί εφόδια με πίστωση, με την προσδοκία ότι θα εξοφλούσαν τις υποχρεώσεις τους μετά τη συγκομιδή. Μόνο που σήμερα αυτή η συγκομιδή βρίσκεται κάτω από το νερό.

Και εδώ δημιουργείται ένα ακόμη σοβαρό πρόβλημα, που αφορά συνολικά την παραγωγική αλυσίδα του Οροπεδίου Λασιθίου. Πολλοί παραγωγοί προμηθεύονται σπόρους, λιπάσματα, φυτοπροστατευτικά προϊόντα και άλλα απαραίτητα καλλιεργητικά εφόδια από τους γεωπόνους και τα τοπικά καταστήματα γεωργικών εφοδίων με πίστωση, εξοφλώντας τους μετά τη συγκομιδή και τη διάθεση της παραγωγής τους. Όταν, όμως, η παραγωγή χάνεται, ο παραγωγός μένει χωρίς το εισόδημα με το οποίο θα εξοφλούσε αυτές τις υποχρεώσεις και, ταυτόχρονα, οι γεωπόνοι και οι τοπικοί προμηθευτές βρίσκονται αντιμέτωποι με ένα σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας.

Πρόκειται για μια αλυσίδα που, αν σπάσει σε ένα σημείο, κινδυνεύει να συμπαρασύρει ολόκληρη την επόμενη καλλιεργητική περίοδο. Αν δεν αποζημιωθεί έγκαιρα ο παραγωγός, δεν θα μπορέσει να πληρώσει τον γεωπόνο και τον προμηθευτή του. Και αν οι επιχειρήσεις αυτές δεν μπορέσουν να εισπράξουν τις οφειλές τους, θα δυσκολευτούν με τη σειρά τους να χρηματοδοτήσουν μέσω πίστωσης την επόμενη καλλιέργεια. Έτσι, η καταστροφή του 2026 κινδυνεύει να μεταφερθεί αυτούσια και στην παραγωγή του 2027.

Γι' αυτούς τους ανθρώπους το ερώτημα δεν είναι απλώς πότε θα πάρουν κάποια αποζημίωση. Είναι πώς θα εξοφλήσουν όσα ήδη χρωστούν, πώς θα συντηρήσουν τις οικογένειές τους τους επόμενους μήνες και πώς θα βρουν το κεφάλαιο για να καλλιεργήσουν ξανά.

Αυτό είναι το πραγματικό μέγεθος της κρίσης.

Δεν μιλάμε πλέον μόνο για ζημιά στην αγροτική παραγωγή. Μιλάμε για κίνδυνο οικονομικής και κοινωνικής κατάρρευσης οικογενειών και μιας ολόκληρης τοπικής οικονομίας.

Παράλληλα, η καταστροφή δεν αφορά μόνο την πατάτα. Έχουν πληγεί κηπευτικά και καλλιέργειες ζωοτροφών, γεγονός που μεταφέρει το πρόβλημα και στην κτηνοτροφία. Η απώλεια τριφυλλιού και λοιπών ζωοτροφών σημαίνει ότι κτηνοτρόφοι που έχασαν τη δική τους παραγωγή θα υποχρεωθούν τώρα να προμηθευτούν ζωοτροφές από την αγορά, επιβαρυνόμενοι με ένα ακόμη κόστος.

Η σοβαρότητα της κατάστασης αποτυπώνεται πλέον και θεσμικά. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας της 30ής Σεπτεμβρίου 2026, ολόκληρη η Περιφέρεια Κρήτης τέθηκε σε κατάσταση κινητοποίησης (Red Code) από τις βραδινές ώρες της 30ής Σεπτεμβρίου έως και την Κυριακή 4 Οκτωβρίου 2026, λόγω του υψηλού κινδύνου εκδήλωσης πλημμυρικών φαινομένων. Πρόκειται για το ανώτατο επίπεδο κινητοποίησης, στο πλαίσιο του οποίου ο Εθνικός Μηχανισμός τίθεται σε πλήρη κινητοποίηση, με ενεργοποίηση του αναγκαίου ανθρώπινου δυναμικού και των διαθέσιμων μέσων, τόσο για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών όσο και για τη διαχείριση των συνεπειών και τη δρομολόγηση δράσεων βραχείας αποκατάστασης, αρωγής και υποστήριξης.

Παράλληλα, ο Δήμος Οροπεδίου Λασιθίου και το σύνολο των χωριών και οικισμών του έχουν ήδη κηρυχθεί σε κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας, γεγονός που επιβεβαιώνει και σε διοικητικό επίπεδο ότι δεν βρισκόμαστε απέναντι σε ένα συνηθισμένο καιρικό φαινόμενο, αλλά απέναντι σε μία καταστροφή που απαιτεί έκτακτη κρατική κινητοποίηση.

Και ακριβώς γι' αυτό η κήρυξη σε κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης δεν μπορεί να μείνει μία τυπική διοικητική πράξη. Πρέπει να μεταφραστεί άμεσα σε χρηματοδότηση, ταχεία αποκατάσταση των ζημιών, στήριξη των πληγέντων, αποκατάσταση του αγροτικού και οδικού δικτύου και των λοιπών υποδομών, αλλά και σε συγκεκριμένο σχέδιο για την επόμενη ημέρα του Οροπεδίου Λασιθίου.

Διότι αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει χρόνος για άλλη γραφειοκρατική αναμονή. Όταν ένας ολόκληρος Δήμος βρίσκεται σε κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης, όταν ο κάμπος βρίσκεται κάτω από το νερό και όταν μία ολόκληρη παραγωγική δραστηριότητα

κινδυνεύει να χαθεί, η κρατική παρέμβαση οφείλει να είναι αντίστοιχη του μεγέθους της καταστροφής.

Την ίδια στιγμή, η σημερινή εικόνα επαναφέρει με ακόμη μεγαλύτερη ένταση ένα ζήτημα που δεν μπορεί να μείνει αναπάντητο: τη λειτουργία του συστήματος αποστράγγισης του κάμπου του Οροπεδίου Λασιθίου και ειδικότερα τη λειτουργία του έργου ενίσχυσης του Φράγματος Αποσελέμη και των θυροφραγμάτων στον Χώνο.

Το έργο ενίσχυσης του Φράγματος Αποσελέμη έχει σχεδιαστεί ώστε να συλλέγει πλεονάζοντα νερά από το Οροπέδιο Λασιθίου και να τα μεταφέρει, μέσω υπόγειας σήραγγας μήκους περίπου 3,5 χιλιομέτρων, προς τον ταμιευτήρα του Φράγματος Αποσελέμη. Τη διαχείριση, λειτουργία και συντήρηση του έργου έχει ο Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης Α.Ε.

Στην περιοχή του Χώνου συνυπάρχουν η φυσική απορροή των υδάτων και η ελεγχόμενη διοχέτευσή τους μέσω του τεχνικού έργου και των θυροφραγμάτων. Η λειτουργία του συστήματος αποκτά ιδιαίτερη σημασία σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων και αυξημένης συγκέντρωσης υδάτων στον κάμπο, καθώς συνδέεται αφενός με τη μεταφορά πλεοναζόντων υδάτων προς τον ταμιευτήρα του Αποσελέμη και αφετέρου με τη δυνατότητα ταχύτερης απομάκρυνσης μέρους των υδάτων από το Οροπέδιο Λασιθίου.

Ακριβώς γι' αυτό, όσα αναφέρονται για τη λειτουργία του συγκεκριμένου συστήματος κατά τη διάρκεια της πρόσφατης κακοκαιρίας απαιτούν άμεση, επίσημη και τεχνικά τεκμηριωμένη απάντηση.

Σύμφωνα με πληροφορίες που μεταφέρονται από την περιοχή, κατά τις κρίσιμες ώρες της έντονης βροχόπτωσης το σύστημα των θυροφραγμάτων δεν λειτούργησε στο σύνολο της δυναμικότητάς του. Ειδικότερα, αναφέρεται ότι από τα δύο θυροφράγματα το ένα παρουσίαζε βλάβη, ενώ το δεύτερο, όταν επιχειρήθηκε να τεθεί σε λειτουργία, κατέστη δυνατό να ανοίξει μόνο σε πολύ περιορισμένο βαθμό, που σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες έφτανε περίπου στο 15%.

Παράλληλα, αναφέρεται ότι η φυσική απορροή μέσω του Χώνου αντιμετώπιζε προβλήματα λόγω συσσώρευσης φερτών υλικών, περιορίζοντας περαιτέρω τη δυνατότητα απομάκρυνσης των μεγάλων ποσοτήτων νερού που είχαν συγκεντρωθεί στον κάμπο.

Ακόμη σοβαρότερα ερωτήματα δημιουργούν οι αναφορές σύμφωνα με τις οποίες το συνολικό σύστημα μεταφοράς των υδάτων προς το Φράγμα Αποσελέμη λειτουργεί ουσιαστικά σε περιορισμένη δυναμικότητα. Μεταφέρονται, μάλιστα, πληροφορίες ότι η πλήρης λειτουργία του αγωγού αποφεύγεται λόγω κινδύνου πρόκλησης υδραυλικού πλήγματος. Εάν πράγματι ισχύει κάτι τέτοιο, πρόκειται για ένα ζήτημα που απαιτεί πλήρη τεχνική αποσαφήνιση από τον Οργανισμό Ανάπτυξης Κρήτης και τα συναρμόδια Υπουργεία.

Δεν είναι δυνατόν, μετά από μια καταστροφή αυτής της έκτασης, οι κάτοικοι και οι παραγωγοί του Οροπεδίου Λασιθίου να πληροφορούνται αποσπασματικά ότι ένα θυρόφραγμα ήταν εκτός λειτουργίας, ότι ένα δεύτερο άνοιξε μόνο μερικώς, ότι η φυσική απορροή του Χώνου παρεμποδιζόταν από φερτά υλικά ή ότι το συνολικό έργο δεν μπορεί να λειτουργήσει στην πλήρη δυναμικότητά του.

Οι απαντήσεις πρέπει να δοθούν θεσμικά και με τεχνικά στοιχεία.

Πρέπει να αποσαφηνιστεί ποια ακριβώς ήταν η κατάσταση των δύο θυροφραγμάτων πριν από την εκδήλωση της κακοκαιρίας, πότε είχε πραγματοποιηθεί η τελευταία συντήρησή τους, εάν υπήρχε γνωστή βλάβη και από πότε, ποια ήταν η πραγματική δυνατότητα ανοίγματός τους κατά τις κρίσιμες ώρες, ποια ποσότητα νερού διοχετεύθηκε τελικά προς το Φράγμα Αποσελέμη και ποια ήταν η μέγιστη τεχνικά διαθέσιμη δυναμικότητα του συστήματος.

Αντίστοιχα, πρέπει να διευκρινιστεί ποια ήταν η κατάσταση του Χώνου πριν από την κακοκαιρία, πότε είχε πραγματοποιηθεί ο τελευταίος καθαρισμός και η απομάκρυνση φερτών υλικών και κατά πόσο η κατάσταση στην οποία βρισκόταν περιόρισε τη φυσική απορροή των υδάτων.

Ιδιαίτερη απάντηση απαιτείται και για το ζήτημα του φερόμενου κινδύνου υδραυλικού πλήγματος. Εφόσον υπάρχει τεχνικός περιορισμός που δεν επιτρέπει την πλήρη αξιοποίηση του έργου μεταφοράς νερού προς το Φράγμα Αποσελέμη, πρέπει να γνωρίζουμε ποιος είναι αυτός ο περιορισμός, από πότε είναι γνωστός, σε ποια τεχνική μελέτη βασίζεται και ποιες εργασίες απαιτούνται για την αντιμετώπισή του.

Για τον λόγο αυτό πρέπει να κατατεθούν και να δημοσιοποιηθούν οι σχετικές τεχνικές μελέτες, τα στοιχεία λειτουργίας και συντήρησης του έργου ή άλλα τεχνικά και

συμβατικά έγγραφα που αφορούν εργασίες, βλάβες, επισκευές ή τροποποιήσεις του συγκεκριμένου συστήματος.

Το ζήτημα αποκτά ακόμη μεγαλύτερη βαρύτητα επειδή τα προβλήματα αποστράγγισης του κάμπου δεν εμφανίστηκαν για πρώτη φορά σήμερα. Ήδη μετά τις καταστροφικές βροχοπτώσεις του 2025 είχαμε θέσει κοινοβουλευτικά το ζήτημα της αποστράγγισης και είχαμε ζητήσει συγκεκριμένες παρεμβάσεις ώστε οι παραγωγοί να μη βρεθούν ξανά στην ίδια κατάσταση τον επόμενο χρόνο.

Όλα τα παραπάνω, όμως, δεν δημιουργούν μόνο τεχνικά ερωτήματα. Δημιουργούν και ένα σαφές ζήτημα διερεύνησης τυχόν ευθυνών. Εφόσον επιβεβαιωθεί ότι κατά τη διάρκεια ενός τόσο έντονου και εγκαίρως προειδοποιημένου καιρικού φαινομένου κρίσιμα τμήματα ενός έργου που βρίσκεται υπό τη διαχείριση, λειτουργία και συντήρηση του Οργανισμού Ανάπτυξης Κρήτης δεν ήταν πλήρως λειτουργικά ή επιχειρησιακά διαθέσιμα, οφείλει να διερευνηθεί με πληρότητα εάν υπήρξαν πράξεις ή παραλείψεις ως προς την έγκαιρη συντήρηση, την αποκατάσταση γνωστών βλαβών, τον καθαρισμό, την επιχειρησιακή ετοιμότητα και τη διαχείριση του συστήματος.

Πολύ περισσότερο όταν οι συνέπειες για το Οροπέδιο Λασιθίου είναι τόσο βαριές, δεν αρκεί μία γενική επίκληση της έντασης της βροχόπτωσης. Πρέπει να εξακριβωθεί εάν όλες οι κρίσιμες υποδομές λειτούργησαν όπως προβλεπόταν και εάν έγιναν εγκαίρως όλες οι ενέργειες που όφειλαν να έχουν γίνει για τη συντήρηση και την πλήρη επιχειρησιακή τους ετοιμότητα. Και εφόσον από αυτή τη διερεύνηση προκύψουν συγκεκριμένες πράξεις ή παραλείψεις αρμοδίων οργάνων ή υπηρεσιών, θα πρέπει να αναζητηθούν και να αποδοθούν οι προβλεπόμενες διοικητικές και, όπου συντρέχει περίπτωση, ποινικές ευθύνες.

Το έκτακτο η νέα κανονικότητα και η Πολιτεία σε αδράνεια

Η κλιματική κρίση δεν μπορεί πλέον να χρησιμοποιείται ως εξήγηση για την αδράνεια της Πολιτείας. Αντίθετα, επιβάλλει μεγαλύτερη προετοιμασία.

Όταν ένα ακραίο φαινόμενο επαναλαμβάνεται, όταν οι αρμόδιοι γνωρίζουν τα ευάλωτα σημεία και όταν μία ολόκληρη παραγωγική περιοχή έχει ήδη πληρώσει μία φορά το κόστος, η επόμενη καταστροφή δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ξανά ως κάτι που κανείς δεν μπορούσε να προβλέψει.

Το έκτακτο τείνει πλέον να γίνει κανονικότητα. Άρα και η κρατική προετοιμασία πρέπει να πάψει να είναι έκτακτη και αποσπασματική.

Σήμερα απαιτείται μία εντελώς διαφορετική αντιμετώπιση.

Δεν αρκεί να περιμένουμε να υποχωρήσουν τα νερά, να πραγματοποιηθούν οι συνήθεις εκτιμήσεις και μετά από μήνες να καταβληθεί ένα μέρος της ζημιάς.

Απαιτείται άμεση παρουσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του ΕΛΓΑ στο Οροπέδιο Λασιθίου, πλήρης και εξατομικευμένη καταγραφή του συνόλου των απωλειών, συμπεριλαμβανομένης της ασυγκόμιστης παραγωγής, των καλλιεργητικών εισροών, των ζωοτροφών και κάθε άλλης επιλέξιμης ζημιάς.

Απαιτείται να εξαντληθούν όλα τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία, ώστε οι άνθρωποι αυτοί να αποκτήσουν ρευστότητα τώρα και όχι όταν πλέον θα είναι πολύ αργά.

Στο πλαίσιο αυτό η άμεση ενεργοποίηση της Κρατικής Αρωγής για το Οροπέδιο Λασιθίου κρίνεται άκρως απαραίτητη, ώστε να κινηθούν χωρίς καθυστέρηση οι προβλεπόμενες διαδικασίες καταγραφής και οικονομικής ενίσχυσης για τις ζημιές που έχουν υποστεί επιχειρήσεις, αγροτικές εκμεταλλεύσεις και λοιποί δικαιούχοι.

Παράλληλα, απαιτείται ένα ειδικό πλαίσιο φορολογικής και ασφαλιστικής ανακούφισης για τους πληγέντες. Δεν είναι δυνατόν ένας παραγωγός που έχασε τη σοδειά του, έχει ήδη πληρώσει ή χρωστά το κόστος της καλλιέργειας και δεν γνωρίζει πότε θα αποκτήσει ξανά εισόδημα να καλείται ταυτόχρονα να ανταποκριθεί κανονικά στις φορολογικές και ασφαλιστικές του υποχρεώσεις. Το ίδιο ισχύει για τις μικρές επιχειρήσεις και τους επαγγελματίες μιας τοπικής οικονομίας που ήδη έχει δεχθεί αλλεπάλληλα πλήγματα.

Η Κυβέρνηση οφείλει, επομένως, να εξετάσει φορολογικές απαλλαγές και αναστολές φορολογικών υποχρεώσεων, ασφαλιστικές απαλλαγές και αναστολές καταβολής ασφαλιστικών εισφορών, καθώς και κάθε άλλη διαθέσιμη ρύθμιση που μπορεί να προσφέρει άμεση οικονομική ανάσα στους πληγέντες.

Στο ίδιο πλαίσιο πρέπει να αντιμετωπιστούν και οι δανειακές υποχρεώσεις των πληγέντων. Παραγωγοί και επαγγελματίες που μέσα σε λίγες ώρες έχασαν το εισόδημα πάνω στο οποίο είχαν στηρίξει τον οικονομικό προγραμματισμό ολόκληρης της

χρονιάς δεν μπορούν να συνεχίσουν να αντιμετωπίζονται σαν να μην έχει συμβεί τίποτα. Παράλληλα με τις φορολογικές και ασφαλιστικές ελαφρύνσεις, απαιτείται να εξεταστεί άμεσο πάγωμα της αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων και αναστολή καταβολής δόσεων για τους πληγέντες, χωρίς επιβαρύνσεις που απλώς θα μεταφέρουν ένα ακόμη μεγαλύτερο χρέος στο μέλλον. Στόχος πρέπει να είναι να δοθεί πραγματικός χρόνος και οικονομικός χώρος στους ανθρώπους αυτούς να σταθούν ξανά στα πόδια τους και να επανεκκινήσουν την παραγωγική και επαγγελματική τους δραστηριότητα.

Επιπρόσθετα, το Μέτρο 23 χρησιμοποιήθηκε ακριβώς ως έκτακτη προσωρινή στήριξη ρευστότητας γεωργών που επλήγησαν από φυσικές καταστροφές. Το 2025 η πατατοπαραγωγή του Οροπεδίου Λασιθίου έμεινε εκτός. Η επανάληψη του ίδιου αποκλεισμού μετά τη φετινή καταστροφή δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή. Το Υπουργείο οφείλει να εξετάσει και να διεκδικήσει άμεσα την ενεργοποίηση του κατάλληλου ευρωπαϊκού εργαλείου, μέσω του Μέρου 23 ή αντίστοιχου διαθέσιμου μηχανισμού έκτακτης στήριξης, ώστε η παραγωγή του Οροπεδίου Λασιθίου να καλυφθεί ουσιαστικά.

Παράλληλα, πρέπει να εξεταστεί άμεσα η χορήγηση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis), ιδίως για την απώλεια παραγωγής και εισοδήματος που δεν θα μπορέσει να καλυφθεί πλήρως από τον ΕΛΓΑ ή άλλους μηχανισμούς.

Και όπου ο υφιστάμενος Κανονισμός του ΕΛΓΑ αφήνει ζημιές ή παραγωγούς εκτός κάλυψης, η Πολιτεία οφείλει να χρησιμοποιήσει συμπληρωματικά χρηματοδοτικά εργαλεία. Δεν μπορεί απέναντι σε έναν παραγωγό που έχασε την παραγωγή του, έχει ήδη πραγματοποιήσει όλα τα έξοδα και δεν διαθέτει πλέον εισόδημα να δοθεί ως απάντηση ότι η συγκεκριμένη ζημιά «δεν προβλέπεται».

Το Οροπέδιο Λασιθίου σε σωρευτική κρίση ετών

Όλα αυτά συμβαίνουν σε μια περιοχή που δεν είχε προλάβει να ανακτήσει ούτε τις οικονομικές απώλειες που υπέστη από ένα ακόμη σοβαρό πλήγμα των προηγούμενων ετών: την παρατεταμένη αναστολή λειτουργίας του Δικταίου Άντρου.

Το Δικταίο Άντρο δεν αποτελεί απλώς έναν αρχαιολογικό χώρο ή ένα ακόμη αξιοθέατο της Κρήτης. Αποτελεί τον βασικότερο πόλο επισκεψιμότητας του Οροπεδίου Λασιθίου και γύρω από τη λειτουργία του έχει διαμορφωθεί επί δεκαετίες ένα σημαντικό μέρος της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας. Εστίαση, μικρά εμπορικά και τουριστικά

καταστήματα, επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, εργαζόμενοι, οδηγοί, παραγωγοί τοπικών προϊόντων και πολλές οικογενειακές επιχειρήσεις εξαρτώνται άμεσα ή έμμεσα από την επισκεψιμότητα που δημιουργεί το μνημείο.

Γι' αυτό και η πολύμηνη αναστολή λειτουργίας του Δικταίου Άντρου εξαιτίας των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν δεν αποτέλεσε απλώς μια προσωρινή δυσλειτουργία ενός αρχαιολογικού χώρου. Είχε πραγματικό οικονομικό αποτύπωμα σε έναν ολόκληρο τόπο. Η δραστική μείωση των επισκεπτών σήμαινε λιγότερο τζίρο για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, λιγότερα μεροκάματα για τους εργαζόμενους, λιγότερη κατανάλωση τοπικών προϊόντων και, τελικά, μικρότερο εισόδημα που παρέμενε και ανακυκλωνόταν στην οικονομία του Οροπεδίου Λασιθίου.

Για το ζήτημα αυτό είχαμε επανειλημμένα παρέμβει κοινοβουλευτικά, τόσο με Ερωτήσεις όσο και με Επίκαιρη Ερώτηση, αναδεικνύοντας τις καθυστερήσεις, τις επιπτώσεις στην τοπική οικονομία και την ανάγκη να υπάρξει ουσιαστική μέριμνα για τους επαγγελματίες και τους εργαζόμενους που πλήρωναν ένα κόστος για το οποίο οι ίδιοι δεν είχαν καμία ευθύνη. Είχαμε επισημάνει ότι δεν μπορεί ένα έργο που γίνεται για την προστασία και την αναβάθμιση ενός μνημείου να αφήνει, στο διάστημα της υλοποίησής του, χωρίς προστασία την κοινωνία που ζει γύρω από αυτό.

Η επαναλειτουργία του Δικταίου Άντρου ήταν ασφαλώς μία αναγκαία και θετική εξέλιξη. Δεν μπορεί, όμως, να θεωρηθεί ότι με το άνοιγμα της εισόδου του μνημείου αποκαταστάθηκε αυτομάτως και η οικονομική ζημιά που είχε προηγηθεί. Οι τζίροι που χάθηκαν δεν επιστρέφουν αναδρομικά, τα μεροκάματα που δεν έγιναν δεν αναπληρώνονται και οι οικονομικές υποχρεώσεις που συσσωρεύτηκαν στις επιχειρήσεις κατά το διάστημα της αναστολής λειτουργίας δεν εξαφανίζονται από τη μία ημέρα στην άλλη. Πολύ περισσότερο όταν, σύμφωνα με την εικόνα που μεταφέρεται από την περιοχή, η οικονομική απόδοση μετά την επαναλειτουργία δεν έχει ακόμη φτάσει στα επίπεδα που θα μπορούσαν να αντισταθμίσουν τις προηγούμενες απώλειες και τις προσδοκίες της τοπικής αγοράς.

Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για τη σημερινή συζήτηση. Διότι η νέα φυσική καταστροφή δεν βρίσκει το Οροπέδιο Λασιθίου σε συνθήκες οικονομικής κανονικότητας. Βρίσκει έναν τόπο που έχει ήδη περάσει μία εξαιρετικά δύσκολη περίοδο: από τη μία οι αλληπάλληλες καταστροφές της αγροτικής παραγωγής και από την άλλη η παρατεταμένη υποχώρηση της τουριστικής και εμπορικής δραστηριότητας

λόγω της αναστολής λειτουργίας του βασικότερου πόλου επισκεψιμότητας της περιοχής.

Και αυτή ακριβώς είναι η ιδιαιτερότητα του Οροπεδίου Λασιθίου που οφείλει να λάβει υπόψη της η Κυβέρνηση. Εδώ η αγροτική παραγωγή, ο τουρισμός, η εστίαση, το εμπόριο και η τοπική μεταποίηση δεν λειτουργούν ως απομονωμένοι οικονομικοί κόσμοι. Είναι συγκοινωνούντα δοχεία. Ο παραγωγός διαθέτει τα προϊόντα του στις επιχειρήσεις της περιοχής, οι επιχειρήσεις στηρίζονται στους επισκέπτες, οι εργαζόμενοι καταναλώνουν στην τοπική αγορά και το εισόδημα του ενός τροφοδοτεί τη δραστηριότητα του άλλου.

Όταν, επομένως, μέσα σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα πλήττονται διαδοχικά και ο τουριστικός και ο αγροτικός πλώνας, το πρόβλημα παύει να αφορά έναν συγκεκριμένο επαγγελματικό κλάδο. Αφορά τη συνολική οικονομική και κοινωνική αντοχή του Οροπεδίου Λασιθίου.

Γι' αυτό και η αντιμετώπιση της σημερινής καταστροφής δεν μπορεί να περιοριστεί σε μία στενή λογική αποζημίωσης της χαμένης σοδειάς. Πρέπει να ληφθεί υπόψη η σωρευτική οικονομική πίεση που έχει δεχθεί η περιοχή και να υπάρξει ένα συνολικό πλέγμα στήριξης: για τους παραγωγούς που έχασαν τη σοδειά τους, για τους κτηνοτρόφους, αλλά και για τις επιχειρήσεις και τους επαγγελματίες που καλούνται για ακόμη μία φορά να λειτουργήσουν σε μια τοπική οικονομία από την οποία αφαιρείται μέσα σε μία στιγμή εισόδημα εκατομμυρίων ευρώ.

Το Οροπέδιο Λασιθίου δεν ζητά προνομιακή μεταχείριση.

Ζητά αυτό που θα έπρεπε να θεωρείται αυτονόητο: όταν ένας τόπος πλήττεται δύο συνεχόμενες χρονιές, όταν οι παραγωγοί του χάνουν επανειλημμένα τη σοδειά τους, όταν οι επιχειρήσεις του έχουν ήδη περάσει σχεδόν δύο χρόνια σοβαρής τουριστικής συρρίκνωσης εξαιτίας της αναστολής λειτουργίας του Σπηλαίου του Δικταίου Άντρου και όταν πλέον απειλείται η ίδια η δυνατότητα των οικογενειών να παραμείνουν και να παράγουν στον τόπο τους, η Πολιτεία οφείλει να είναι παρούσα.

Το 2025 προειδοποιήσαμε.

Ζητήσαμε αποζημιώσεις. Ζητήσαμε μέτρα στήριξης. Ζητήσαμε να προσαρμοστεί το πλαίσιο στη νέα κλιματική πραγματικότητα. Ζητήσαμε να μην αφηθεί το Οροπέδιο Λασιθίου μόνο του.

Το Μέτρο 23 ήρθε, αλλά το Οροπέδιο Λασιθίου και η πατατοπαραγωγή του έμειναν εκτός.

Τα προβλήματα αποστράγγισης ήταν γνωστά.

Η οικονομική εξάντληση ήταν γνωστή.

Και σήμερα βρισκόμαστε ξανά μπροστά σε έναν πλημμυρισμένο κάμπο και σε ανθρώπους που αναρωτιούνται πώς θα ζήσουν την επόμενη ημέρα.

Γι' αυτό το ερώτημα προς την Κυβέρνηση δεν είναι μόνο τι θα κάνει μετά τη νέα καταστροφή. Είναι και τι έκανε από την προηγούμενη μέχρι σήμερα.

Η επόμενη μέρα απαιτεί άμεσες και ενεργοποιημένα αντανακλαστικά από την Πολιτεία. Επιπλέον, σε αυτή την κρίσιμη στιγμή, η γραφειοκρατία δεν μπορεί να γίνει ακόμη ένα εμπόδιο για τους ανθρώπους που έχουν ήδη χάσει τόσα. Δεν μπορεί οι παραγωγοί να χαθούν ανάμεσα σε προϋποθέσεις, δικαιολογητικά, καθυστερήσεις, αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων και περιορισμούς των υφιστάμενων μηχανισμών αποζημίωσης. Η Πολιτεία γνωρίζει το μέγεθος της καταστροφής και οφείλει να εξαντλήσει κάθε διαθέσιμο εθνικό και ευρωπαϊκό εργαλείο, ώστε κανένας πραγματικά πληγέντας να μη μείνει χωρίς τη στήριξη που δικαιούται. Οι αποζημιώσεις, η Κρατική Αρωγή, οι φορολογικές και ασφαλιστικές ελαφρύνσεις και τα έκτακτα χρηματοδοτικά εργαλεία πρέπει να ενεργοποιηθούν γρήγορα και συντονισμένα. Γιατί για έναν άνθρωπο που έχασε σήμερα την παραγωγή και το εισόδημά του, η βοήθεια που θα φτάσει μετά από μήνες ή χρόνια μπορεί απλώς να έχει φτάσει πολύ αργά.

Και το διακύβευμα είναι πλέον πολύ μεγαλύτερο από τη διάσωση μιας καλλιεργητικής χρονιάς. Είναι η ίδια η δυνατότητα των ανθρώπων να συνεχίσουν να ζουν, να εργάζονται και να παράγουν στον τόπο τους. Αν κάθε νέα καταστροφή αφήνει πίσω της περισσότερα χρέη, λιγότερο εισόδημα και μεγαλύτερη ανασφάλεια, τα χωριά μας και ιδιαίτερα οι ορεινοί Δήμοι θα αρχίσουν να μαραζώνουν και να εγκαταλείπονται. Οι νέοι άνθρωποι δεν θα μείνουν για να καλλιεργήσουν όταν κάθε προσπάθεια επανεκκίνησης γίνεται δυσκολότερη από την προηγούμενη. Οι μικρές επιχειρήσεις δεν θα αντέξουν χωρίς την τοπική παραγωγή και το εισόδημα που αυτή δημιουργεί. Η στήριξη, επομένως, του Οροπεδίου Λασιθίου σήμερα δεν είναι απλώς ζήτημα αποζημιώσεων. Είναι ζήτημα επιβίωσης ενός ολόκληρου τόπου, διατήρησης της

παραγωγικής του ζωής και αποτροπής της περαιτέρω ερήμωσης της ελληνικής υπαίθρου.

Δεδομένων όλων των παραπάνω,

Ερωτάσθε κκ. Υπουργοί,

- 1. Σε ποιες άμεσες ενέργειες θα προχωρήσει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σε συνεργασία με τον ΕΛΓΑ, για την πλήρη και εξατομικευμένη καταγραφή του συνόλου των ζημιών που προκάλεσε η πρόσφατη κακοκαιρία στην αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή του Οροπεδίου Λασιθίου και ποιο είναι το συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των εκτιμήσεων και καταβολής των αποζημιώσεων;*
- 2. Πώς θα διασφαλιστεί ότι οι αποζημιώσεις θα ανταποκρίνονται στο πραγματικό μέγεθος της οικονομικής απώλειας, λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο την παραγωγή που καταστράφηκε, αλλά και την ασυγκόμιστη παραγωγή που παραμένει κάτω από το νερό, τα ήδη πραγματοποιηθέντα καλλιεργητικά έξοδα, τον σπόρο, τις εισροές, τις ζωοτροφές και τις δαπάνες που απαιτούνται για την επανεκκίνηση της παραγωγικής δραστηριότητας;*
- 3. Προτίθεται η Κυβέρνηση να προχωρήσει σε άμεση προκαταβολή έναντι των αποζημιώσεων ή άλλο έκτακτο μηχανισμό ρευστότητας, ώστε οι πληγέντες παραγωγοί να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις άμεσες οικογενειακές και επαγγελματικές τους υποχρεώσεις, να εξοφλήσουν προμηθευτές και να διαθέτουν το αναγκαίο κεφάλαιο για την επόμενη καλλιεργητική περίοδο;*
- 4. Προτίθεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να διεκδικήσει την ενεργοποίηση του Μέτρου 23 ή αντίστοιχου διαθέσιμου ευρωπαϊκού χρηματοδοτικού εργαλείου έκτακτης στήριξης, με ρητή ένταξη της πατατοπαραγωγής και των λοιπών πληγεισών καλλιεργειών του Οροπεδίου Λασιθίου, ώστε να μην επαναληφθεί ο αποκλεισμός και η ανεπαρκής στήριξη που βίωσαν οι παραγωγοί μετά τις καταστροφές του 2025;*
- 5. Προτίθεται να ενεργοποιήσει ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis) για τους παραγωγούς του Οροπεδίου Λασιθίου, προκειμένου να καλυφθεί η δραματική απώλεια παραγωγής και εισοδήματος, ιδίως για το μέρος της ζημιάς που δεν μπορεί να καλυφθεί επαρκώς από τον ισχύοντα Κανονισμό του ΕΛΓΑ;*

6. Προτίθεται η Κυβέρνηση να ενεργοποιήσει άμεσα την Κρατική Αρωγή για το Οροπέδιο Λασιθίου; Ποιες κατηγορίες πληγέντων, επιχειρήσεων, αγροτικών εκμεταλλεύσεων και ζημιών θα καλυφθούν, τότε θα ξεκινήσουν οι σχετικές καταγραφές και ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα καταβολής των προβλεπόμενων ενισχύσεων;
7. Προτίθεται η Κυβέρνηση να θεσπίσει ειδικό πλαίσιο φορολογικής ανακούφισης για τους πληγέντες του Οροπεδίου Λασιθίου, με φορολογικές απαλλαγές, αναστολή καταβολής φορολογικών υποχρεώσεων και οφειλών και άλλες έκτακτες διευκολύνσεις; Ποιους δικαιούχους θα αφορά, ποιες υποχρεώσεις θα καλύπτει και για ποιο χρονικό διάστημα;
8. Προτίθεται αντίστοιχα να θεσπίσει ασφαλιστικές απαλλαγές και διευκολύνσεις, συμπεριλαμβανομένης της αναστολής καταβολής ασφαλιστικών εισφορών και ρυθμισμένων ασφαλιστικών οφειλών, για τους πληγέντες παραγωγούς, κτηνοτρόφους, επαγγελματίες και επιχειρήσεις του Δήμου Οροπεδίου Λασιθίου; Πώς θα διασφαλιστεί ότι η περίοδος της απαλλαγής ή αναστολής δεν θα δημιουργήσει μελλοντικά πρόσθετο οικονομικό βάρος στους ήδη πληγέντες;
9. Ποια ειδικά μέτρα θα ληφθούν για τους κτηνοτρόφους που έχασαν παραγωγή ζωοτροφών και καλούνται πλέον να επιβαρυνθούν με πρόσθετο κόστος για την αγορά και μεταφορά τους;
10. Δεδομένου ότι ο Δήμος Οροπεδίου Λασιθίου και οι οικισμοί του έχουν ήδη κηρυχθεί σε κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας, ποιες συγκεκριμένες έκτακτες χρηματοδοτήσεις και διαδικασίες αποκατάστασης ενεργοποιούνται, ποιο είναι το ύψος των πόρων που θα διατεθούν και με ποιο χρονοδιάγραμμα θα αποκατασταθούν οι ζημιές στο οδικό και αγροτικό δίκτυο, στις δημόσιες υποδομές και στις λοιπές υποδομές του Δήμου;
11. Ποια έργα και παρεμβάσεις πραγματοποιήθηκαν από τις καταστροφικές πλημμύρες του 2025 μέχρι σήμερα για την αποκατάσταση και ενίσχυση του στραγγιστικού δικτύου, τον καθαρισμό των αποστραγγιστικών καναλιών και τη συνολική διαχείριση των υδάτων στον κάμπο του Οροπεδίου Λασιθίου; Ποια πρόσθετα έργα σχεδιάζονται πλέον, με ποια εξασφαλισμένη χρηματοδότηση και με ποιο δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης;
12. Προτίθεται η Κυβέρνηση να καταρτίσει ένα ειδικό, ολοκληρωμένο πακέτο οικονομικής στήριξης για το Οροπέδιο Λασιθίου, λαμβάνοντας υπόψη τη σωρευτική επιβάρυνση που έχει υποστεί η περιοχή από τις διαδοχικές καταστροφές της

αγροτικής παραγωγής το 2025 και το 2026, αλλά και από το παρατεταμένο πλήγμα στην τοπική οικονομία λόγω της αναστολής λειτουργίας του Δικταίου Άντρου, ώστε η στήριξη να αφορά όχι μόνο τους παραγωγούς αλλά, όπου συντρέχουν οι προϋποθέσεις, και τις πληγείσες μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τους επαγγελματίες της περιοχής;

13. Ποια ήταν η ακριβής κατάσταση και επιχειρησιακή λειτουργία των δύο θυροφραγμάτων στον Χώνοκατά τις ημέρες και τις κρίσιμες ώρες εκδήλωσης της πρόσφατης κακοκαιρίας; Αληθεύουν οι πληροφορίες ότι το ένα θυρόφραγμα ήταν εκτός λειτουργίας λόγω βλάβης και ότι το δεύτερο κατέστη δυνατό να ανοίξει μόνο μερικώς και, εφόσον ναι, σε ποιο ποσοστό;
14. Πότε διαπιστώθηκε η βλάβη στο θυρόφραγμα, ποια ήταν η αιτία της και πότε είχε πραγματοποιηθεί η τελευταία συντήρηση και ο τελευταίος τεχνικός έλεγχος των δύο θυροφραγμάτων; Για ποιο λόγο δεν είχε αποκατασταθεί η πλήρης λειτουργία τους πριν από την εκδήλωση της κακοκαιρίας;
15. Ποια ποσότητα νερού διοχετεύθηκε τελικά από το Οροπέδιο Λασιθίου προς το Φράγμα Αποσελέμη κατά τη διάρκεια του φαινομένου και σε ποιο ποσοστό της συνολικής προβλεπόμενης δυναμικότητάς του λειτούργησε το σύστημα; Ποια θα ήταν, υπό συνθήκες πλήρους λειτουργίας, η μέγιστη δυνατότητα παροχέτευσης του έργου;
16. Σε ποια κατάσταση βρισκόταν η φυσική απορροή στον Χώνο πριν και κατά τη διάρκεια της κακοκαιρίας; Αληθεύουν οι αναφορές για συσσώρευση φερτών υλικών που περιόριζαν τη φυσική απομάκρυνση των υδάτων, πότε είχε πραγματοποιηθεί ο τελευταίος καθαρισμός του Χώνου και ποιος φορέας έχει την αρμοδιότητα για τον έλεγχο και τη συντήρησή του;
17. Υφίσταται τεχνικός περιορισμός που δεν επιτρέπει την πλήρη λειτουργία του συστήματος μεταφοράς των υδάτων από το Οροπέδιο Λασιθίου προς το Φράγμα Αποσελέμη λόγω κινδύνου υδραυλικού πλήγματος ή για οποιαδήποτε άλλη τεχνική αιτία; Εφόσον ναι, από πότε είναι γνωστό το συγκεκριμένο πρόβλημα, ποια είναι σήμερα η πραγματική ασφαλής δυναμικότητα λειτουργίας του έργου και για ποιο λόγο δεν έχει μέχρι σήμερα αντιμετωπιστεί;
18. Προτίθενται τα αρμόδια Υπουργεία να διατάζουν πλήρη διοικητική και τεχνική διερεύνηση των συνθηκών λειτουργίας του έργου και των θυροφραγμάτων στον Χώνο κατά την πρόσφατη κακοκαιρία, καθώς και της κατάστασης συντήρησης και επιχειρησιακής ετοιμότητάς τους πριν από αυτήν, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν

υπήρξαν πράξεις ή παραλείψεις αρμοδίων οργάνων ή υπηρεσιών του Οργανισμού Ανάπτυξης Κρήτης ή άλλων εμπλεκόμενων φορέων και, εφόσον αυτές προκύψουν, να αναζητηθούν οι προβλεπόμενες διοικητικές και, όπου συντρέχει περίπτωση, ποινικές ευθύνες;

19. Τέλος, ποιο είναι το συνολικό σχέδιο της Κυβέρνησης για τη θωράκιση του Οροπεδίου Λασιθίου απέναντι στα ολοένα συχνότερα ακραία καιρικά φαινόμενα, ώστε η κρατική πολιτική να μην εξαντλείται κάθε φορά στην εκ των υστέρων καταγραφή των ζημιών και στην αποζημίωση των πληγέντων, αλλά να περάσει επιτέλους στην πρόληψη, στην ανθεκτικότητα των υποδομών και στην ουσιαστική προστασία της παραγωγής και της τοπικής οικονομίας;

Παρακαλούνται οι αρμόδιου Υπουργοί όπως καταθέσουν στη Βουλή:

1. Τις τεχνικές μελέτες, τεχνικές εκθέσεις και γνωμοδοτήσεις που αφορούν τη λειτουργία του συστήματος μεταφοράς των πλεοναζόντων υδάτων από το Οροπέδιο Λασιθίου προς το Φράγμα Αποσελέμη και ειδικότερα τη λειτουργία των θυροφραγμάτων στον Χώνο.
2. Τα ημερολόγια λειτουργίας, ελέγχου και συντήρησης των δύο θυροφραγμάτων, καθώς και κάθε δελτίο βλάβης, τεχνική αναφορά ή άλλο σχετικό έγγραφο από το οποίο προκύπτουν η κατάσταση και η λειτουργικότητά τους πριν και κατά τη διάρκεια της πρόσφατης κακοκαιρίας.
3. Τα στοιχεία λειτουργίας του συστήματος κατά τις ημέρες της κακοκαιρίας, από τα οποία να προκύπτουν οι χρόνοι και το ποσοστό ανοίγματος κάθε θυροφράγματος, καθώς και οι ποσότητες και οι παροχές νερού που διοχετεύθηκαν μέσω του έργου προς τον ταμιευτήρα του Φράγματος Αποσελέμη.
4. Κάθε τεχνική μελέτη, έκθεση, γνωμοδότηση ή υπηρεσιακό έγγραφο που αναφέρεται σε κίνδυνο υδραυλικού πλήγματος ή σε οποιονδήποτε άλλο τεχνικό περιορισμό της πλήρους λειτουργίας του έργου, καθώς και τα έγγραφα από τα οποία προκύπτει τότε διαπιστώθηκε το συγκεκριμένο ζήτημα και ποιες ενέργειες αποφασίστηκαν για την αντιμετώπισή του.
5. Τα στοιχεία και έγγραφα που αφορούν τον καθαρισμό, τη συντήρηση και την κατάσταση της φυσικής απορροής στον Χώνο, συμπεριλαμβανομένων των τελευταίων εργασιών απομάκρυνσης φερτών υλικών που πραγματοποιήθηκαν πριν από την πρόσφατη κακοκαιρία.

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη

Αναστάσιος (Τάσος) Νικολαΐδης

Ανδρέας Πουλάς

Εμμανουήλ Χνάρης